נתנדב לזכות הרבים

בסיעתא דשמיא

גליון פרדס התורה

פרשת ויצא תשפ"ז

לשה"ק

מעיין של חיזוק

מאמר הפרשה • עין טובה • שבת קודש •
חילולא דצדיקיא • טבריא של מעלה

פרנס הגליון

נתנדב ע"נ הרה"ק רבינו יואל
בן הרה"ק רבינו חנני' יו"ט ליפא
זצוקללה"ה מסאטמאר
ע"י הרוצה בעילום שמו הי"ו
ולזכות ברכה והצלחה בכל' ענינים

= פרנסי חודש כסלו =

הגליון בלשה"ק נתנדב ע"י
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' אפרים
אקערמאן הי"ו
לרגל הולדת בנו
למזל טוב

הגליון באידיש נתנדב ע"י
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' אברהם
בערקוי הי"ו
לזכות ברכה והצלחה
בכל הענינים

השיעורים על הטעלעפאון לע"נ
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' יואל
ברוין הי"ו
לזכות ברכה והצלחה
בכל הענינים

י"ל ע"י מערכת 'פרדס התורה' לכתיבת ועריכת שיעורי מורינו הרב שליט"א

◆ ◆ ◆

הגליון יצא לאור בהסכמת גדולי ישראל בארץ הקודש, מרנן העדה החרדית, וגדולי רבני ארה"ב

(ההסכמות במילואם נמצא בספר 'עבריא של מעלה' שיצא לאור ע"י מורינו הרב שליט"א)

◆ ◆ ◆

די גליונות קען מען באקומען ביי די פאלגענדיגע לאקאלן:

בארא פארק
ביהמ"ד שומרי שבת
5302 13 Ave.
ביהמ"ד עדת יראים ווינו
1350 50 St.
ביהמ"ד הרבת קודש
סוואלוויוו
4801 15 Ave.
ווילליאמסבורג
בנין בראנ לעמה
לאקער #405
Bedford Cor. Park
בתי חשודעיקא
801 Bedford Ave.
מאזהה
218 Wallabout St.
מאנסי
ביהמ"ד זוועהל
101 W Maple Ave.
שיינער'ס שול
18 Forshay Rd.

קרית יואל
בתי חשודעיקא
97 Acres Rd.
לעיקווינד
בתי חשודעיקא
12 America Ave.
ביהמ"ד סאטמאר
405 Forest Ave.
ביהמ"ד נאנט
קלויזענבורג
25 Havens Ave.
ביהמ"ד בעלזא
44 Grove Springs Ct.
טאמס ריווער
ביהמ"ד קהל בני יששכר
1767 Whitesville Rd.
פלעטבוש
MB VINEYARD
3012 AVE J

◆ ◆ ◆

©

להשגחות קבלת שיעורי מורינו הרב שליט"א והגליונות באימייל, ניתן לפנות:
shiurimlishmo@gmail.com

להשגחות קבלת הגליונות לבד באימייל, ניתן לפנות:
pardesgilyones@gmail.com

פרדס הרמב"ם

פרשת וירא
תשפ"ז
גליון 55

לשה"ק

זכות פטרון השנה נתנדב לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטרה ו' ניסן תשפ"ו אחר קבלת יסודים באהבה ובאמונה ובטחון,
והיתה לכוסות ליזה לכל משפחתה ומכירי • ת.נ.צ.ב.ה.

שיעורי
הרה"ג רבי יששכר יהודה
בערקוי שליט"א
אב"ד פרדס התורה
מח"ס שו"ת יהודה מהוקצי

מאמר הפרשה

באשר ישכב הארם בלילה בהנחנת יעקב אבינו – יזכה לקום בבוקר לבחינת "והנה ה' נצב עליו"

חלום יעקב אבינו והקדמת עמל התורה בישיבת שם ועבר

"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם... וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא... וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה... וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו" (בראשית כח, יא-יג).

הנה יעקב אבינו שכב לישון במקום המקדש. ופירש **רש"י הקדוש**: **"לשון מיעוט, באותו מקום שכב"** - דוקא באותו מקום שכב, **"אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה"** - שבכל אותן ארבע עשרה שנים שעמל בתורה בישיבת שם ועבר, לא עלה על יצועו לישון כלל.

שלא לחלום מחלומות של "שבע פרות..."

בהמשך הכתוב נאמר: "וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ".

איתא בכתבי הקודש דבור נפלא מהרה"ק **רבי מאיר מפרעמישלאן** זי"ע. הנה מצינו בתורה הקדושה שני מיני חלומות: יעקב אבינו חולם על סולם, "סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה", חלומו מלא במלאכי אלקים ובבחינת "וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו". ומאידך גיסא מצינו חלום אחר, חלומות פרעה, אשר חלם על שבע פרות ושבע שבלים.

ואמר על כך הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן: **הכל תלוי באופן בו משכיב האדם את עצמו לישון**. אם שוכב האדם כדרך ששכב יעקב אבינו, אשר קדמו לכך ארבע עשרה שנים של עמל התורה בישיבת שם ועבר - היינו ששוכב לישון מתוך קריאת שמע שעל המטה כדקא יאות, לאחר לימוד דף גמרא עם תוספות - אזי חלומו בלילה הוא בבחינת "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", ואז מרגיש הוא את בחינת "והנה ה' נצב עליו".

אולם, אם במשך היום מתנהג האדם באופן שהוא מרוחק חס ושלום מתורה ועבודת ה', ובבוא הלילה בעת שוכבו אין קריאת שמע שלו כראוי, אזי חלומותיו הם בבחינת חלומות פרעה על "שבע הפרות"...

והוסיף הרה"ק מפרעמישלאן, כי רמז לדבר ישנו בדברי השולחן ערוך בראשיתו. הנה פתח המחבר: **"תגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו"**. ויש להקשות: כיצד יזכה האדם לכח זה לקום כארי? על כך השיב הרמ"א בהגהתו: **"ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב"** - כי אם בעת שכיבתו בלילה ידע לפני מי הוא שוכב, יזכה לקום בבוקר כדבעי.

אינעם גליון:

3 מאמר הפרשה
4 עין טובה
5 שבת קודש
8 הילולא דצדיקיא
10 טבריא של מעלה

קריאת שמע שעל המטה כהזדמנות לתשובה

בעומק הדברים, גילה לנו הרה"ק מפרעמישלאן עצה נפלאה לדרכי עבודת ה'. כי אף אם ישנו אדם אשר לא התנהג במשך היום כראוי, ולא היה בבחינת "ר"ד שנה בבית שם ועבר", ואף בלילה נתבטל מלימודו ומחברותו - הנה גילה לנו הרבי רבי מאיר'ל: **לכל הפחות בעת שכיבתך לישון, אמור קריאת שמע שעל המטה בדחילו ורחימו; קיים בעצמך "ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב". כי כאשר תאמר קריאת שמע באופן זה, תזכה לשוב בתשובה שלמה.**

חשיבות עשיית התשובה בשמחה

והנה איתא בדברי הרה"ק ה'חוזה' **מלובלין** זי"ע, כי בעת שהאדם עושה תשובה קודם שנתו - כדאיתא **בזוהר הקדוש** שצריך האדם להיות **"מרא דחושבנא"** ולפשפש במעשיו - אמר הרה"ק מלובלין **שיש לעשות זאת מתוך שמחה גדולה.**

וכפי שדובר כבר פעמים רבות, **התשובה היא מצות עשה מן התורה, וכל מצוה צריכה להעשות בשמחה.** וכן מצינו בדברי רבותינו המאורות הגדולים: **רבינו יונה**, **הרמ"ק**, ה'**תפארת שלמה**' וה**שינאווא רב** זי"ע, שצריך לעשות תשובה בשמחה.

והעולה על כולנה, שאף אם לא התנהג האדם כל היום כראוי, וביטל לימודו הקבוע בגמרא ובשולחן ערוך - **הנה עתה בעת קריאת שמע שעל המטה ניתנה לך האפשרות לתקן הכל ולשוב בתשובה.**

ועל כן ראוי לו לאדם לרקוד מרוב שמחה ולומר: **"רבונו של עולם! הרי אתה רחום וחנון כל כך, שאף שיומי עבר כפי שעבר, עדיין יכול אני ברגע זה לשוב אליך ולהתקרב".** ובודאי יעשה זאת בשמחה עצומה.

קימה ברעננות עי"י הכנה ראויה בליל

כאשר יאמר האדם קריאת שמע שעל המטה בשמחה וביראת שמים, כדברי הרמ"א "ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב" - שהוא רמז לענין קריאת שמע - **אזי יזכה שבבוקר יקיץ ברוח טובה וברעננות, ויוכל לקיים "יתגבר כארי לעמוד בבוקר".** הוא יקום בשמחה, בחיזוק ובלהב אש קודש, ובעזרת ה' ילך מחיל אל חיל בעבודת בוראו!

עין טובה

איכה יזכה האדם לבנות בקרבו מדת 'עין טובה' ולהגיע למדרגת 'שמח בחלקו'

הרה"ק בעל 'חידושי הרי"ם' זי"ע ומדת עין טובה

בספר **'מאיר עיני הגולה'** (חלק א', אות ד"ש) הובא כי הרה"ק ה'**חידושי הרי"ם**' זי"ע אמר על עצמו, כי עמל ויגע בתפלה ובתחנונים לפני קונו שיזכה למדת עין טובה, ולאחר י"ז שנה עלתה בידו וזכה למדה זו.

עוד הוסיף ואמר, כי אחר שזכה למדת עין טובה, הרגיש סיעתא דשמיא מרובה בכל ענייניו, ותלה הדבר במדה זו. ולא עוד אלא שאמר כי לאו דוקא בענייני גשמיות הרגיש כן, אלא **אף בענייני עבודה הרגיש כי מדת עין טובה הולכת לפניו ומלמדת עליו זכות.**

כיצד יזכה האדם למדת עין טובה?

והנה יש לשאול: **כיצד יכול האדם לזכות למדה נעלה זו?**

ודאי אין כונתנו להגיע לשלמות המדה או להעפיל למדרגות רמות כבשמי מרום כמדרגת בעל חידושי הרי"ם זי"ע; אך מכל מקום חפצים אנו שתהיה לנו אחיזה כלשהי במדה זו.

והביאור בזה הוא על פי מה ששנינו במסכת אבות (ד, א): **"איזהו עשיר? השמח בחלקו".** וצריך להבין, כשרואה אדם שחברו דור בבית גדול ועשירותו מרובה, או כשהוא רואה שחברו מצליח במעלות רוחניות; **כיצד יוכל לשמוח בחלקו באמת?**

לא ימצא האדם קורת רוח אלא בחלקו המיוחד לו!

והתשובה לזה פשוטה היא.

נבין הדבר על פי משל מענין מאכל ומשתה: כשאדם רואה את חברו אוכל מאכלים מרובים, אך הם מאכלים שאין נפשו של הרואה חפצה בהם - כגון שחברו אוכל מין דג או בשר שאין לו בו שום הנאה - **הרי הוא רואה בטובת חברו בעין יפה ובנפש חפצה...** ומחשב בלבו: "הרי מאכל זה שאוכל חברי לא היה משביע אותי ולא היה גורם לי קורת רוח, שהרי איני אוהבו", ועל כן אין קנאתו מתעוררת כלל.

וזהו הסוד שגילתה לנו המשנה. צריך האדם לידע כי הבורא יתברך ברא כל אדם עם חלקו המיוחד לו, וכמו שביאר בעל ה'**חובות הלבבות**' בשער הבטחון (בהקדמה):

הקדוש ברוך הוא אומר לכל אדם: **דע לך, כי לא תמצא שמחה ומנוחה אלא כשתקבל את חלקך הפרטי אשר קצבתי לך, ורק אז תרגיש טעם בחיים**. אבל אם יהיה לך חלקו של חברך, כגון שתדור בביתו של חברך, או אפילו תשיג את מדרגותיו של חברך ברוחניות, לא תהיה שמח ומאושר בזה.

וכשם שאין אדם שבע ואינו מרגיש טעם במאכל שחברו אוכל כשאין המאכל ההוא לפי טעמו, כך הוא הדבר בענייננו:

לא תבוא לידי שביעה ולא תרגיש שום טעם ונעימות בדברים השייכים לחברך!

שבת קודש

ביער חינכו גדולי הדור את נאצאיהם? • סוד "סיפורי צדיקים" אנל השבת טיש

שבת קודש: העת להנחיל יסודי היהדות

בכל ימות החול טרוד האדם מאוד, איש איש על עבודתו ועל משמרתו; התינוקות של בית רבן, הבנות היקרות בנות ציון, והגדולים שבבית - לכל אחד סדר יומו בלימוד התורה ובבית הספר, וכל אחד ואחד במהלך לימודו. לעתים מוצאים ההורים שעה פנויה לעסוק בצרכי הבית ולחזור על הלימוד עם בניהם, אך בתוך מרוצת ימי החול אין השעה כשרה כל כך להנחיל את יסודי היהדות בלב הילדים כפי יכולתם של אב ואם.

אמנם בבוא שבת קודש, שורה אוירה של נעימות וטבעיות בחלל הבית. סדר שולחן השבת ערוך בטבעיות כזו, שכל הילדים מוכנים ומזומנים לקבל דברי כיבושין מן האב ומן האם, אף בלא שעשו מעשה מיוחד לכך.

הכנעה ודרך ארץ בדרך הטבע סביב השולחן

מרגע אמירת "שלום עליכם", כבר מצפים הילדים לשמוע את שירת אביהם. בעת שפותח האב ב"שלום עליכם", הכל מתחיל. בשעה שמקדש על היין, דממה שוררת וכל העיניים נשואות אליו. בעת סעודת השבת אין איש פותח באכילה קודם שיטעם האב, והוא המנהיג את הזמירות סביב השולחן.

נמצא אפוא, כי בדרך הטבע נושאים הילדים עיניהם אל אביהם. בטבעיות יודעים הם כי מקום האב הוא מקומו המיוחד ואין איש יושב עליו, וכן יודעים הם כי זהו מקום האם ואין זר יושב שם. **הדרך ארץ שורה באויר!** את הכנעת הבנים להוריהם ניתן ממש למשש בידיים.

ניצול מוכנות הילדים על ידי "סיפורי צדיקים"

וכאן טמון מרגלית טובה שאין העולם משגיחים בה: **הואיל והילדים נמצאים ברובם המכריע במצב רוח של מוכנות לקבל מהוריהם, וחבל אם נחריש ולא נמשיך בדרך זו...**

כאשר משכילים אנו לנצל הזדמנות זו - היות שהילדים כבר מוכנים בלבם לשמוע מאתנו - ופוסעים צעד אחד קדימה, יכולים אנו להשיג דברים נשגבים. וזאת **כאשר מספר האב "סיפורי צדיקים"**. סיפורי צדיקים, כשמספרים אותם באופן מעורר ענין, בטוב טעם ובמאור פנים, יכניסו בלב הילדים אור חדש ובהיר.

המעשה הנורא ממרן הרב מבריסק זי"ע

שמעתי מעשה נורא מהגה"צ

ר' ישראל חיים אשרי שליט"א (בעל 'שיח זקנים'), שקיבל איש מפי איש מעשה שהיה:

כאשר זקן ראשי הישיבות הגאון **רבי איסר זלמן מעלצער** זי"ע - שהיה תלמידו של **רבי חיים מבריסק** ושל ה**נצי"ב**, ורעו של מרן ה**בריסקער רב** זי"ע - שהה בבית הבריסקער רב, שאלו בדמעות בעיניו: במה זכיתם לצאצאים מאירים כאלו, תלמידי חכמים וגדולי הדור?

הן ידוע כי בני הבריסקער רב - הגאון רבי אברהם יהושע, הגאון רבי דוד, הגאון רבי מאיר והגאון רבי יצחק - היו כולם מרביצי תורה לאלפי תלמידים, ומהם נעשו ברבות הימים גדולי ראשי הישיבות, רבנים ודיינים. הם חיברו ספרים על סדרי קדשים ועל כל מקצועות התורה.

שאל אותו רבי איסר זלמן: **כיצד זכית לכך?**

יש להוסיף, כי רוב בניו של הבריסקער רב נישאו בארץ ישראל. יתירה מזו, רבי דוד סאלאוויטשיק העיד כי **עומק חידושי התורה של אביו נאמרו בימי מלחמת העולם השניה, בעת שהיו נסים מבונקר לבונקר לקול רעש הפצצות!** בימי המלחמה היו כל בניו סביבו - בעודם בחורים - ועמם עלה לארץ ישראל.

בימי מלחמה, ובבואו לארץ הקודש כשכמעט לא היו ישיבות בנמצא, אז חינך הבריסקער רב את בניו שהיו לגדולי הדור הבא.

על זאת שאל רבי איסר זלמן: "כיצד פעלת זאת?" השיב לו הבריסקער רב: "**בהרבה אמירת תהלים, ובסיפורים אודות האבא ואודות הזיידע**". בתיבת 'האבא' כיוון לרבי חיים מבריסק, וב'הזיידע' כיוון למרן ה'בית הלוי' זי"ע.

הגה"צ ר' ישראל חיים אשרי שליט"א המשיך וסיפר: "שמעתי מעשה זה איש מפי איש, והלכתי לשאול את פי רבי דוד סאלאווייטשיק ורבי יצחק סאלאווייטשיק לאמת את הדברים, והם אישרו את המעשה".

עוד הוסיפו הבנים: "**היה אבא אומר: החזקתי את הבית על ידי מעשיות! חבל ילדים, שלא הכרתם את הזיידע!**" (כוונתו היתה שחבל שלא זכו להכיר את הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע).

לענייננו:

בבוא שולחן השבת, אוחזים אנו בידינו מפתח גדול היכול לפתוח שערי לבבם של צאצאינו. יש בידינו מרגלית יקרה להעניק להם: **סיפורי צדיקים**.

אליעזר עבר אברהם נשלח אל רבקה אמנו - מרוע?

נלך נא צעד נוסף. הנה דברי **רש"י** בפרשת חיי שרה: אברהם אבינו מבקש כלה ליצחק בנו. ה'**שם משמואל**' זי"ע ואחרים האריכו בזה, כי כאן מניחים את היסוד לכלל ישראל, ויש להביא את רבקה אמנו, ואין לשלוח שליח פשוט, אלא אדם גדול במעלה.

עוד נקודה: רבקה אמנו נמצאת בתוך עומק הקליפות הטמאות של בתואל ולבן. יש לשלוח ענק שבענקים להוציא את רבקה משם. את מי יבחר לשלוח? אברהם אבינו החליט לשלוח את אליעזר. **ומפני מה נבחר אליעזר?**

"שהיה שליט ביצרו כמותו"

אמרו במדרש על המילים "וְקֶן בֵּיתוֹ" (בראשית כד, ב): "**שהיה זיו איקונין שלו דומה לאברהם**" - תואר פניו של אליעזר היה דומה לאברהם. האור שהאיר מפניו היה ממש כאורו של אברהם אבינו. היו הבריות הולכים בשוק ורצים לעבר אליעזר: "ברכנו נא, ר' אברהם, ר' אברהם, תן לנו ברכה!" היה אליעזר משיב: "סלחו לי, אין אני אברהם אבינו, אליעזר שמי, רק ראש הישיבה הנני..." אמרו לו: "יהי כן, חפצים אנו בברכה מפי ראש הישיבה".

אך היו הולכים משם ותמיהה בלבם: **מה זה היה? אליעזר ראש הישיבה, בנו של נמרוד? אליעזר, בנו של אותו רשע שמרד במלכות שמים, יזכה שיהיה זיו פניו דומה לאברהם אבינו?** לא יכלו הבריות להבין זאת.

הנה אברהם אבינו בבואו לבקש כלה ליצחק בנו, הוצרך לשלוח שליח שיהיה גדול הדור, שיהא בכחו להלחם עם קליפת בתואל ולבן ולהוציא משם את רבקה אמנו הקדושה. ואיתא ב'שם משמואל' שלא מצא אברהם אלא את אליעזר, שכיון שהיה במדרגות רמות ונשגבות, אמר אברהם "רק אותו אוכל לשלוח".

הן! בנו של נמרוד, הבא מהמקום הירוד ביותר, דוקא אותו ישלח, לפי שזכה שיהיו פניו מאירות לאברהם אבינו.

ועוד אמר המדרש על הפסוק "**המושל בכל אשר לו**" - פשוטו כמשמעו שהיה שליט בביתו, בבחינת "**ובן ביתי הוא דמשק אליעזר**", כדאיתא בפרשה דאשתקד, שהיה ממונה על כל גנזי אברהם אבינו. אמנם במדרש איתא עוד: "**שהיה שליט ביצרו כמותו**" - שמשל ושלט ביצר הרע. אליעזר היה היצר הרע מסור בידו! ומדובר ביצר שהיה בו עוד מאביו נמרוד, ואף על פי כן היה מושל בו לגמרי כאברהם אבינו.

ועל כן אמר אברהם אבינו: "צריך אני לשליח עצום, והנה מצאתי את האיש הראוי". וזהו שנאמר: "וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ

זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ", אמר לו: "אותך אני שולח להיות לי לשליח. ותדע למה? לפי שזיו איקונין שלך דומה לשלי, ומשום שאתה שליט ביצרך, ורק אותך אוכל לשלוח. בבקשה ממך: שים נא ידך תחת ירכי, והשבע לי שתעשה ככל אשר אצוך, ותביא כלה ליצחק".

"לפי שהוא דבוק נקוד זקן"

והנה בא **רש"י** הקדוש ומגלה לנו סוד נורא. אמר רש"י: "זְקַן בֵּיתוֹ" - ולכאורה יש להבין מדוע ננקד תיבת 'זקן' בפתח, והלא היה ראוי להנקד בקמץ: "זָקן ביתו"? ופירש רש"י: **"לפי שהוא דבוק נקוד זקן"** - כיון שתיבות "זקן ביתו" באות בחיבור, צריך להנקד בפתח לפי כללי הדקדוק.

והקשה על זה הרה"ק ה'**דברי ישראל' ממודז'יץ** זי"ע קושיא עצומה: הנה דרכו של רש"י להביא דברי דקדוק רק במקום שאין הפשט מובן בלעדיהם, אבל אין דרכו לפרש דקדוק גרידא; ואם כן מה חסר כאן בהבנת הענין עד שהוצרך רש"י לפרש כללי הדקדוק? הלא בכל התורה כולה אפשר לפרש ביאורי דקדוק! **אלא ודאי טמון כאן סוד טמיר.**

וביאר ה'דברי ישראל' דבר נפלא: הנה על "זקן ביתו" אמרו חז"ל דברים נשגבים במעלת אליעזר - **"זיו איקונין שלו דומה לשל אברהם"**, ושהיה **"מושל בכל אשר לו"**. ויש להתבונן, **במה זכה לכך? וכיצד יתכן שבנו של נמרוד, שהמריד כל העולם נגד הבורא, יניח הכל ויפרוש לדרך אחרת?**

ואיתא במדרש, בשעה שיצא אברהם אבינו מכבשן האש לשלום ובשמחה, אמר אליעזר לאביו נמרוד שהוא הולך לדבוק באברהם אבינו. אמר לו אביו: "הלא ארור אתה, מבני כנען; אם תלך לאברהם לא יביט עליך איש ותהיה שם לאין ולאפס. ואילו כאן הרי אתה משנה למלך, ועתיד אתה לירש מלכותי ולהיות מושל בכיפה על כל העולם כולו!" השיב לו אליעזר ואמר: **"מוטב להיות עבד בבית אברהם, ואף עבד שיש בו מן ה'ארור', מלהיות מולך על כל מלכות נמרוד!"**

נמצא שאליעזר גמר בדעתו **שהוא הולך להיות דבוק לצדיק, להיות דבוק ליהודי כשר ולתלמידי חכמים, וללכת בדרכיהם.** וכאשר האדם מחליט להיות דבוק בצדיק, יכול הוא לעלות אפילו מהדיוטא התחתונה של נמרוד ולהיות "זיו איקונין שלו דומה לשל אברהם", ולהיות "מושל ביצרו" ממש כאברהם אבינו.

סוד דברי רש"י בתיבת "זקן"

וזהו שהוקשה לרש"י: וכי אברהם בוחר באליעזר לשליחות כה נעלה שממנה יצא כלל ישראל? הוא בוחר בו להלחם בקליפות הקשות של בתואל ולבן? וכיצד יתכן הדבר, והלא אליעזר בנו של נמרוד הוא?

ועל זה השיב רש"י: "לפי שהיה דבוק" - שהיה דבוק ומקושר לאברהם אבינו. והוסיף רש"י: "נקוד זקן" - רצונו לומר, כשרואים תיבה מנוקדת בשינוי, הרי זה רמז **"להעמיק ולהתבונן"**, לראות מה נאמר במדרש, ואז תבין למה זכה.

וזהו שאמר רש"י "לפי שהיה דבוק" - **מחמת שהיה מקושר בלב ונפש לאברהם אבינו**, על כן נאמר בו "זקן". ובזה תבין איך זכה לכל מדרגות 'זקן' - **"זקן זה קנה חכמה"**, שזיו איקונין שלו היה דומה לאברהם, וכמו שאמר הכתוב "המושל בכל אשר לו", שהיה מושל ביצרו.

ירושת "סיפורי צדיקים" כדרך סלולה לבנים

הנה אנו חיים בדור שאין צריך לבאר בו כיצד דבקים בצדיקים. אחר חורבן אירופה, הן בארץ הקודש והן במדינות הים, השאיר לנו השי"ת פליטת סופרים צדיקים, גדולי עולם וענקי רוח. **הם סללו לנו דרך סלולה, הקימו ישיבות ותלמודי תורה, בתי חינוך לבנות וכוללים ובתי מדרשות. כולם הניחו אחריהם ספרים קדושים וחידושים בתורה, הן בהלכה והן באגדה, והאירו לנו את הדרך.**

אך יתירה מזו, השאירו לנו מתנה שאין לה ערוך: והם **אלפי סיפורי צדיקים מהם ומכל צדיקי הדורות.** כל רבי, כל ראש ישיבה וכל רב שהעמיד את הדת על תילה אחר המלחמה, נכתבו ספרים על תולדות חייו, על מסירות נפשו, וכיצד בנה את היהדות מחדש.

ואת סיפורי הצדיקים הללו עלינו למסור לבנינו בשולחן שבת קודש, ובזה נורה לצאצאינו את הדרך אשר ילכו בה. ובפרט אחר המלחמה האיומה, כשהתחלנו כאן לבנות בנין חדש על יסודות עתיקים, והכל היה בכח הצדיקים. אבותינו וזקנינו עוד הכירו את אותם צדיקים, **ועל כן יש לילדינו עדיין קשר אמיץ ורגש עמוק לזה.**

הארת הבית על ידי שולחן השבת

ובעת שאנו חוזרים ומספרים דברים אלו בשולחן השבת, יאיר בביתנו אור גדול, כפי שאמר הרב מבריסק להגאון רבי איסר זלמן מלצר: "על ידי אמירת תהלים הרבה, ועל ידי סיפורי מעשיות מהאב ומהזקן". והלא יש לנו כל כך הרבה לספר מרבותינו, מראשי הישיבות ומצדיקי הדורות.

ובעת עריכת השלחן בשבת קדש, כאשר כל צאצאינו יחיו נושאים עיניהם אל אביהם, והכל מחכים לשמוע הקידוש מפי האב ולראות בעת יתחיל הזמירות, **הנה כל הילדים הללו מצפים ומחכים שהאב יתחיל לספר ספורי צדיקים מגדולי הדור אשר הקימו והעמידו עמודי היהדות אחר המלחמה העולמית השניה.** לספר מעניני מסירת נפשם, גדלותם בתורה, קדושתם וטהרת מדותיהם, ומהשקפת החיים אשר חפצו להנחיל לנו.

ובהעבירנו דברים אלו לצאצאינו, נזכה - כפי שאמר מרן מבריסק - שזהו היה הטעם והסבה לגדלותם של בניו.

והשי"ת יעזור שנזכה לשבת קודש מרומם!

הילולא דניריקיא

הרה"ק רבי אברהם רוב בן הרה"ק רבי רוד זי"ע מאוויטש - בעל 'מחבר ספר "בת עין"'

יומא דהילולא קדישא י"ב כסלו - א' פרשת וישלח

מקור המנהג לערוך סעודה - מהרה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע

מקובל אצל כלל ישראל, ונתפשט הדבר בחיבה יתירה, אשר **עורכים סעודות ביום הילולת הרה"ק ה'בת עין' זי"ע.**

בספר **'אמרות טהורות'** להרה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע - אשר היה כידוע יליד ארץ הקודש, ואבותיו הקדושים הגיעו לארץ ישראל עוד בדורות קודמים, והוא עצמו הסתופף בצל זקני ירושלים וכן בצל זקנים מצפת ומטבריא - מובא ששמע מפי זקני צפת, **שביום הילולת ה'בת עין' היה כעין יום טוב בכל עיר צפת.** והיו מבשלים ואופים לכבוד סעודת ההילולא, ועורכים את הסעודות ברוב עם.

מקור המנהג מדברי הרה"ק מטאהש זי"ע

מקור נוסף לעריכת הסעודות ביום ההילולא נמצא בספר **'עבודת עבודה'** להרה"ק מטאהש זי"ע (בפרשת ויצא, בשיחת מוצאי שבת), שם הביא דבר פלא.

סיפר הרה"ק, כי בשנת תשל"א, בעת שהה בארץ ישראל, זכה להשתטח על הציון הקדוש של ה'בת עין'. שם במערה גמר את כל ספר התהלים. ופגש שם בצפת כמה זקנים שסיפרו לו מעשיות פלא.

טרם נמשיך, יש לשאול: **מה ראה הרה"ק מטאהש להיות דבוק כל כך בספר 'בת עין'?** הרי בדרך כלל צדיקים הבאים ממקומות מסוימים דבוקים בתלמידי הבעש"ט מאותו חבל ארץ; אלו שבאו מאונגארן דבוקים בצדיקי אונגארן, ואלו מפולין בצדיקי פולין. מדוע היה הרבי מטאהש כה מקושר לספר זה?

וכתב שם וסיפר, **שאביו הרה"ק מטאהש זי"ע היה רגיל בכל שבת קודש בבוקר, קודם התפלה, לעמול ולהגות בספר 'בת עין'.** והוסיף, שלא כבימינו שהספר נדפס באותיות מאירות עיניים, בזמנם היה הספר נדפס באותיות קטנות והיה קשה לקריאה. ומכח לימוד אביו, נשתרשה בלבו חיבה גדולה ודביקות בספר הקדוש.

מעשה הישועה בצפת על ידי הסעודה

ומה היה המעשה עם הסעודות?

היתה משפחה אחת בעיר צפת, ברוכת ילדים כנהוג בארץ ישראל, כעשרה או שנים עשר ילדים בלע"ה. אך דא עקא, שמצב פרנסתם היה בכי רע, ולא היה להם אפילו לחם לאכול. ויתירה מזו, כמה מילדיהם היו חולים וסבלו יסורים קשים ל"ע.

פעם אחת, כשראו שמתקרב יום הילולת ה'בת עין', ומכיוון שידעו שנוהגים לערוך סעודות, החליטו לנדב סעודה. **וקיבלו על עצמם לערוך סעודה בכל שנה ושנה ביום ההילולא של ה'בת עין'. ומאותה שעה שקיבלו על עצמם דבר זה, נהפך הכל לטובה. הפרנסה הושפעה להם בשפע רב, וכל**

הילדים שלא היו בקו הבריאות, זכו לרפואה שלמה פתאום!

סיפר הרבי מטאהש, כי בשנת תשל"א באו אליו בני אותה משפחה וסיפרו לו את כל המעשה, איך נהפך גורלם לטובה בזכות הסעודה.

וסיום דברי הרבי מטאהש שם, שמזה רואים גודל עניין עריכת הסעודה ביום ההילולא.

וביום כ"ג כסלו, יומא דהילולא של זקנו הרה"ק **רבי אלימלך מטאהש** זי"ע, אמר הרבי: **"הריני עורך כעת סעודה, כי מכאן רואים שסעודה ביום הילולא מביאה את כל ההשפעות"**.

זהו המקור השני לעריכת הסעודות, ומדברי הרבי מטאהש למדנו נקודה נוספת: שלא רק שעורכים סעודות, אלא שהן מסוגלות לישועות גדולות.

השתלשלות בתיבת הספר ועבודת הקודש

מבשר ואיטריות אין נעשים "יהודי טוב"...

מעשה נורא מובא ב'אמרות טהורות', שקיבל הרבי מחותנו הרה"ק **מסקווירא** זי"ע:

הנה ה'בת עין' נתייתם מהוריו בילדותו, וגדל אצל זקנתו שהיתה צדקת גדולה. פעם אחת עסק בתורה כל הלילה של ליל שישי. זקנתו, שראתה נחת רוח גדולה מנכדה היתום שעמל בתורה לילה שלם, הכינה לו מאכל ערב ומשובח בערב שבת.

ה'בת עין' הקדוש, שהיה רגיל בסיגופים ועמל על קדושתו, הצטער מאוד בלבו. חשב לעצמו: וכי לאחר לילה שלם של לימוד תורה, אלך לאכול מאכל גשמי כזה? **מיד נשך את ידו נשיכה חזקה עד שהכאיב לעצמו מאוד...**

לימים סיפר ה'בת עין' מעשה זה לתלמידיו ואמר: **"למה אני מספר לכם זאת? כדי שלא תדמו בנפשכם שמבשר עוף ואיטריות נעשים 'יהודי טוב'..."**

דבר זה הוא הקדמה לכל המופתים והגדולות שאנו מספרים על ה'בת עין', שנדע ש**אין הדברים באים מאליהם, אלא על ידי עמל ויגיעה רבה!** יש הטועים לחשוב שצדיקים נולדים במדרגתם, אך גם אם נולדו בקדושה, הוצרכו לעמול יומם ולילה בקדושה ובפרישות.

ההתקשרות לצדיקי בית טשערנאביל

בהקדמת ספר 'בת עין' מביא בן אחיו את השתלשלות הדפסת הספר, ויש שם עניינים פלאיים. הוא כותב ש**רבי ישראל מפאלטיטשאן** זי"ע גר בארץ הקודש והיה כותב את תורותיו של ה'בת עין', והצדיק עצמו היה עובר על כל מילה ומגיה אותה.

בשנת תקצ"ז יצא רבי ישראל לחוץ לארץ אל הרה"ק **רבי מאטעלע מטשערנאביל** זי"ע. היה זה עוד בחיי ה'בת עין' (שנסתלק בשנת תר"א).

ה'בת עין' היה תלמיד מובהק של ה**'מאור עינים'** זי"ע. ולאחר הסתלקות רבו, הכניע עצמו והיה מבטל דעתו לפני רבי מאטעלע מטשערנאביל, אף שכתב עליו בתואר **"ידידי"**.

שם הספר: "תולדות אדם" או "בת עין"

כשנכנס רבי ישראל פאלטיטשאנער אל הקודש פנימה אצל רבי מאטעלע מטשערנאביל, שמח הרבי שמחה גדולה, וכתב עליו: **"כל עצמותיו גיל וחדוה נתמלאו"**. ממש נזדעזע רבי מאטעלע מרוב שמחה, וגזר עליו להדפיס את הספר לזכות את הרבים.

שאל רבי מאטעלע את רבי ישראל: **"איזה שם בדעתך לקרוא לספר?"** כי האמת היתה שה'בת עין' עצמו לא הראה רצון שידפיסו את דברי תורתו, ורק רבי ישראל כתבם לעצמו.

ויאמר הרה"ק רבי ישראל מפאלטיטשאן: "הנה עלה במחשבתי לקרא לשם הספר **'תולדות אדם'**, כי **אד"ם** הוא ראשי תיבות **אברהם דוב אוורוטש**". וכאשר שמע זאת הרה"ק רבי מאטעלע מטשערנאביל, נענה ואמר: "שם נאה ויפה הוא, כי אומר לך, שגם שמי 'מרדכי' מרומז בשם הספר, שכן **אד"ם** הוא ראשי תיבות **אברהם דוב מרדכי**".

וסיים בדבריו: **"גם לנפשי יש חלק בספר הזה"**, כי אמר הרה"ק מטשערנאביל שיש לנפשו חלק ונחלה בספר קדוש זה.

ויהי כצאת רבי ישראל מפאלטיטשאן מקודש פנימה מאת הרה"ק מטשערנאביל, וימהר לכתוב אגרת אל ה'בת עין' השוכן בצפת, להודיעו את כל הנעשה.

והשיב לו ה'בת עין' בדבריו שתי תשובות. ראשית אמר, כי כיוון שציוה הרה"ק מטשערנאביל להדפיסו, יעשה כן וידפיסנו. ואף שכתב: **"מעולם לא עלה בדעתי להדפיסו"**, מכל מקום **"לעשות רצון צדיק מי יבוא אחר המלך"**, וכיון ש**"מאן מלכי רבנן"**, אין לבטל חלילה רצון יראיו, ואינו יכול לעמוד כנגד רצון הרה"ק מטשערנאביל. אך זאת ביקש,

שהרה"ק מטשערנאביל יעבור ויעיין ברוב חלקי הספר.

והדבר השני היה בענין שם הספר. כי אמר, אילו ידעתי שחפץ הרה"ק מטשערנאביל בשם זה, ורצונו שיהא שמו מרומז בו, בודאי הייתי עושה רצונו הקדוש. אך מה אעשה, שכבר קראתי שם לספר שיוקרא "בת עין" לאחר מאה ועשרים שנה. ומה טעם קראו כן? כי **'בת עין'** בגימטריא עולה כמנין **'אברהם דוב בער'**. ואמר שיש לו עוד טעם בדבר, אלא שבמרוצת הזמן נשתכח הטעם השני.

לאחר הדברים האלה חזר רבי ישראל מפאלטיטשאן אל הרה"ק מטשערנאביל, ונתרצה הרה"ק וכתב הסכמה לספר בת עין, אלא שבעונותינו אינה תחת ידינו, כי כתב שנאבדה.

נמצאנו למדים דבר נפלא, ש**ספר הקדוש בת עין עבר תחת עיניהם של שני המאורות הגדולים, הן המחבר הקדוש בעצמו שעבר על כל מלה, והן הרה"ק מטשערנאביל.**

ויהי כאשר הגיע רבי ישראל מפאלטיטשאן לארץ ישראל, ביקש ממנו ה'בת עין' לראות שוב את הכתבים, וסיפר שעבר עליהם ה'בת עין' פעם שנית.

הסתלקותו והדפסת הספר בארץ ישראל

ביום **י"ב כסלו שנת תר"א**, נתבקש ה'בת עין' לישיבה של מעלה.

באותה עת ישב רבי ישראל מפאלטיטשאן בעיר צפת, אך הימים היו ימי דוחק וצער, וכיון ש'הגיעו מים עד נפש' ולא היה לו במה להחיות את נפשו, יצא שוב לחוץ לארץ לאסוף ממון.

ובבואו לפני הקודש פנימה אצל הרה"ק **מרוזשין** זי"ע, בעת ששכן כבוד בסאדיגורא, אמר לו הרוזשינער דבר פלא: **"עליך להדפיס את הספר, אך מבקש אני ממך שלא תדפיסנו בחוץ לארץ, כי אם בארץ הקדש דוקא"**. והוא דבר פלא למתבונן!

וכתב רבי ישראל מפאלטיטשאן, שבשובו לארץ ישראל החלו במלאכת הדפסת הספר. וביום כ"ח מנחם אב שנת תר"ז, נשלם סידור הספר ונדפס בעיה"ק ירושלים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

תולדות העיה"ק 'טבריא של מעלה', הצדיקים שהאירו את הישוב, וקדושי עליון הטמונים שם

סיפור מהאר"י הקדוש ורבינו חיים ויטאל זי"ע בעניין בארה של מרים

חלק ב'

סוד 'בארה של מרים' בטבריא, והדרך האמיתית להשגת התורה

תמצית ממה שנכתב בגליון הקודם:

חזינו איך שה**אר"י הקדוש** הוריד את תלמידו המובהק, רבינו **חיים ויטאל** זי"ע, לעיר טבריא, והשקהו ממי בארה של מרים בים כנרת כנגד העמודים העתיקים של בית המדרש. ובו בעת נפתחו לו מעיינות החכמה וזכה להשיג השגות נפלאות ונוראות בסתרי תורה.

ראשית המעשה היה כאשר קרא האר"י למהרח"ו בחלום בהיותו בדמשק, ואמר לו כי **לא ירד לעולם בגלגול זה אלא עבור נשמתו של רבי חיים**. ואחר שלשה חדשים הגיע רבי חיים לצפת, ובמסירות נפש עצומה, בשק ואפר, זכה להיות תלמיד מובהק לאריז"ל.

דבר זה מלמדנו יסוד עמוק:

ה**חיד"א** וה**אריז"ל בעצמו** גילו לנו, שאין לאדם לחשוב כי סגולות ומים לבדם פועלים את פעולתם, כי **כל השגה אינה באה אלא בצירוף "יגיעת התורה" למעלה מן המשוער**. אף האר"י הקדוש העיד על עצמו, שעל כל קטע בזהר הקדוש היה מתייגע 'עד קצה האחרון' שבוע או שבועיים, עד שבא אליהו הנביא ואישר לו את הפירוש האמיתי.

האלשיך הקדוש: מכח בארה של מרים צמחו כל מיני מגדים במדבר

עכשיו נבוא לביאורו של רבינו

האלשיך הקדוש - שהיה תלמיד האר"י ורבו של מהרח"ו - המבאר את הקשר שבין בארה של מרים להשגת סתרי תורה. (וידוע מה שכתב **החיד"א** ב'שם הגדולים', שמהרח"ו קיבל סמיכה מהאלשיך הקדוש, שקיבל סמיכה מה'**בית יוסף**', שקיבל מרבו ה**מהר"י בירב**).

האלשיך הקדוש בפרשת חקת (פרק כ, אות יג) שואל: **מה ענין הבאר שהיתה מלווה את בני ישראל בכל מסעיהם, ומה היתה הסיבה לכך?**

איתא ב**מדרש**, שבכל מקום שחנתה בארה של מרים והגיעו למקום מנוחה, היו הנשיאים של שנים עשר השבטים מושכים במטותיהם עד מקום שבטם, והיו המים זורמים כנחל מים; ונעשו שם שנים עשר נחלים.

עוד מובא במדרש, שכאשר היו בני ישראל במדבר, היו כעל שנים עשר איים, וכשחפצה אשה לדבר עם רעותה, היתה עוברת משבט לשבט בספינה. וזהו שנאמר בתהלים (קה, מא): "הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר", שהיו הולכים בספינות בתוך המים.

והוסיף המדרש שצמחו שם אילנות ופירות, ופירשו ה**מפרשים** שמשם לקחו את ה'נסכים'. שהרי יש להבין, איך אפשר להקריב ממעשי נסים, והרי הוצרכו להביא 'מנחות' ו'נסכים' מן הצומח? אלא התשובה היא, ש**על ידי מי בארה של מרים צמחו חטים ופירות וכל מיני מגדים**.

"מששתו מן הבאר נעשו בני עליה"

ומבאר האלשיך הקדוש את סוד הדבר: למה הוצרכה הבאר ללוות את ישראל במדבר, ולמה היה צורך שתיחלק לשנים עשר שבטים?

היסוד הוא, שאכילת המן ושתיית הבאר במדבר היו כדי שיזכו ישראל להשגות בתורה הקדושה.

ונקדים את דברי ה**מדרש 'שוחר טוב'** על תהלים, שם נאמר: **"אמר דוד"**, דוד המלך ע"ה אמר שעד שלא שתו בני ישראל מן הבאר, היו שואלים **"היש ה' בקרבנו?"**. היינו שעדיין לא היתה להם השגה שלמה ולכן בא עמלק, וכל זה היה קודם מתן תורה. אך **"משששתו מן הבאר נעשו בני עליה"**, וידעו גבורתו של הקב"ה, ואמרו: **"כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"**. נמצא שמי בארה של מרים נתנו כח בטועמם לזכות להשגות רמות.

מדוע ליוו ה"מן" וה"באר" את ישראל? תורה שבכתב ותורה שבעל פה

מבאר האלשיך הקדוש שיש 'תורה שבכתב' ו'תורה שבעל פה'. על ידי אכילת ה'מן', שהוא 'מאכל מלאכי השרת' ו'לחם אבירים' (ככתוב בתהלים עח, כה: "לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ"), זכו ישראל לתורה שבכתב.

ב**גמרא** אמרו: **"רבי יוחנן אמר, דבר שנבלע ברמ"ח איברים"**, ופירש רב נחמן בר יצחק שזהו המן, לחם שנבלע ברמ"ח איברים.

הרי שהמן היה מאכל רוחני הנבלע באיברים, והסיבה שהוצרכו למאכל קדוש כזה מבוארת בדברי חז"ל: **"לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן"**. נמצא שעל ידי אכילת המן זכו להשיג תורה שבכתב.

אך מבאר האלשיך הקדוש, שתורה שבכתב בלא תורה שבעל פה אין לה קיום. ועל כן הוצרכו לבארה של מרים, שעל ידי שתייתה זכו לתורה שבעל פה.

המן הוא בחינת 'לחם', והוא 'לחמה של תורה' ככתוב במשלי (ט, ה): "לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי". ועל ידי מי הבאר ששתו, זכו לתורה שבעל פה, כדאיתא ב**גמרא** במסכת תענית (ז, א) שהתורה נמשלה למים, שנאמר בישעיה (נה, א): "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם".

לפיכך רצה הקב"ה ש'דור דעה' יזכו להשגות הגדולות ביותר בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, ועל כן הוצרכו למן ולבאר כאחד: המן עבור תורה שבכתב והבאר עבור תורה שבעל פה. **ומטעם זה, בכל מקום שהלכו בני ישראל, היו המן והבאר מלווים אותם.**

כל "שבט" לפי דרכו והשגתו

ועתה יש להבין, למה הוצרכה הבאר להיות נחלקת לשנים עשר שבטים? ולמה הוצרכו הנשיאים לחקוק כל אחד במטהו כדי להמשיך את המים לשבטו?

ידוע הדבר כי **לכל שבט ושבט מישראל היתה השגה מיוחדת ושורש בפני עצמו בתורה הקדושה**, ועל כן היה כל נשיא ונשיא מלמד את בני שבטו לפי דרכם המיוחדת והשגתם בלימוד התורה.

סוד בארה של מרים ותורה שבעל פה

והנה בביאור ענין בארה של מרים, כתב רבינו האלשיך הקדוש על פי המובא ב**מדרש 'ילקוט'** (אות תשס"ג) על הפסוק "וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע", וזה לשונו: **"על ידי פרק אחד או הלכה אחת"**. וביאור הדברים, שאילו היו לומדים לפני הסלע פרק אחד או הלכה אחת, היתה בארה של מרים משפעת מימיה מכח עסק התורה בלבד. אלא שלמעשה הכה משה רבינו את הסלע (וכנודע ש**אור החיים הקדוש** האריך בביאור ענין זה).

וכתב על זה האלשיך הקדוש, כי מאחר שכל עיקר ענינה של בארה של מרים היה כדי שיזכו ישראל להלכות התורה ולתורה שבעל פה, על כן אמר הקב"ה למשה **שידבר עם אהרן פרק אחד או הלכה אחת,**

ודוקא בתורה שבעל פה, לפי שבארה של מרים היא רמז לתורה שבעל פה, ועל ידי הדיבור בה היו המים מתחילים לנבוע ולזרום.

והנה האלשיך הקדוש האריך בזה מאוד, ונציין רק שורות אחדות מדבריו הנוראים הנוגעים למעשה הידוע עם רבינו האר"י הקדוש: **"כן השקה יתברך מים רוחניים מאיכות משתלשל מרוחניות תורה שבעל פה למעלה"**. פירוש הדברים, שכשם שהמן היה מאכל מלאכי השרת ובא מן השמים, כך גם הבאר באה ממקור עליון ורוחני, ממקום שבו נשנית תורה שבעל פה. והוסיף שם האלשיך: **"ומה גם לחכמי האמת היודעים מהו באר"**.

ואף שהאלשיך הקדוש לא פירש דבריו בזה, מכל מקום למדנו מכאן **כי בארה של מרים אינה מיוחדת רק לחלק הנגלה שבתורה שבעל פה, אלא היא המקור להשגת סודות התורה וסתריה.**

אחר שתי ההקדמות הללו

הנה אחר שהקדמנו שתי הקדמות אלו: האחת (שהובאנו בגליון הקודם) מדברי רבינו החיד"א, שאין די בשתיה מבארה של מרים לבדה אלא צריך האדם לעמול בתורה בכל כחו; והשניה מדברי האלשיך הקדוש, שהמן ניתן כדי להשיג על ידו תורה שבכתב, והבאר ניתנה להשיג על ידה תורה שבעל פה וסודות התורה - כעת יובן לנו היטב הסיפור הנורא שאירע לרבינו חיים ויטאל עם רבו האר"י הקדוש.

עומק ואינסופיות התורה הקדושה

ונסיים פרק זה בדברי רבינו חיים ויטאל בהקדמתו לספר 'שער ההקדמות' בענין לימוד חכמת הנסתר.

כתב שם, כי התורה היא שמותיו של הקב"ה, ונקראת 'תורה' מלשון 'הוראה', לפי שהיא מורה לנו הדרך איך לדבוק בבורא יתברך, הן על ידי לימוד התורה והן על ידי קיום המצוות.

והוסיף שם: **"כמו שהוא יתברך אין לו ראשית וסוף, כן אין לתורה קצבה"**, וכמו שכתוב בכתוב (איוב יא, ט): "אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּה וּרְחָבָה מִנִּי יָם". ובזה רצה רבי חיים ויטאל להורות לנו, שלא יחשוב האדם כי את אשר הוא כותב יוכל להבין בנקל, שהרי הדברים עמוקים לאין שיעור וערך.

והנה ידוע שרבי חיים ויטאל היה מגדולי הגאונים בדורו, ואף נסמך להוראה על ידי האלשיך הקדוש, ואף על פי כן לא זכה להשיג את חכמת האמת אלא לאחר יגיעה עצומה ונוראה, ורק בזכות שלמד מפי האר"י הקדוש אשר השקהו ממי בארה של מרים.

על כן, בבוא האדם ללמוד בכתבי האר"י הקדוש, עליו להתבונן היטב ולגשת אל הקודש ביראה ובפחד, לאחר שקיבל רשות מרבותיו. וכפי שכתב רבינו ה'**בן איש חי**' בתשובתו (שו"ת 'תורה לשמה'), שצריך האדם לידע ש**גם לאחר כל הלימוד והעמל אין הוא מבין מאומה**, וכל האומר שמבין הוא - הרי זה סימן שאינו מבין כלל. ומכאן נראה עד כמה עמוקה היא החכמה הזו, שאפילו לאחר כל היגיעות הוצרכו לסיוע מבארה של מרים.

וכפי שהעיד מהרח"ו על עצמו, שכל מה שכתב אינו אלא בבחינת **"מגלה טפח ומכסה אלפיים"**.

השי"ת יעזרנו בזכות סיפורי צדיקים אלו, ובזכות השתוקקותנו לילך בדרכיהם הישרות, שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, אמן.

